

SPØRREUNDERSØKELSE.

**Stuedsteder som utdanner til
kirkelige stillinger.**

Hans Stifoss-Hanssen

Kartlegging.

Med spørreskjemaet ønsket vi å kartlegge «hvordan overgrepssproblematikk behandles i studieretninger der studentene tar sikte på å skulle ut i kirkelig tjeneste».

Spørsmålene:

- 1 Studiested.
- 2 Studieretning.
- 3 Gjennomsnittlig antall uteksaminerte studenter per år.
- 4 Hvordan blir overgrepssproblematikk tematisert i studieløpet?
 - 4.a Når i studieløpet (bachelornivå, masternivå, praktisk teologi etc.).
 - 4.b I hvilke emner/fagområder.
 - 4.c Omfang (Ingen tematisering, 0-1 t, 1-3 t, over 3 timer).

Spørsmålene.

- 4.d Innhold.
- 4.d.i Temaer som profesjonsetikk, frivillig arbeid, sjelesorg/møte med utsatt, håndtering av overgrepssaker, forebygging etc.
- 4.d.ii For eksempel pensumlitteratur, utdrag fra emnebeskrivelse/studieplan etc.
- 5 Hvor blir egnethetsvurderingen foretatt? Ligger det hos kirkesamfunnene, hos studiested, i forbindelse med praksis eller i kombinasjon av ovennevnte?
- 6 Eventuelle andre momenter.

Proessen.

- Det er studiestedene selv som har bestemt hvem som skulle fylle ut spørreskjemaet.
- Noen studiesteder har fylt ut et skjema for hver studieretning, mens andre har fylt ut et skjema som omfatter samtlige relevante studieretninger.
- Resultatet ble 28 studieretninger fra 15 studiesteder fordelt på 19 utfylte spørreskjema.

Spørsmål 1: Studiested.

Spørreskjemaet ble sendt ut til følgende 16 studiesteder:

- Ansgar Teologiske Høgskole
- Bibelskolen Oslo Kristne Senter
- Det teologiske fakultet, UiO
- Det teologiske Menighetsfakultet
- Diakonhjemmet Høgskole
- Fjellhaug Misjonshøgskole
- Frelsesarmeens offisersskole
- Høgskolen i Staffeldtsgate

1: Studiested.

- Høyskolen for Ledelse og Teologi
- Høyskolen Diakonova
- Kirkelig utdanningscenter i nord
- Misjonshøgskolen i Stavanger
- Norges musikkhøgskole
- Norsk Lærerakademi Høgskolen
- NTNU, Institutt for musikk
- St. Eystein presteseminar

Av disse har Fjellhaug Misjonshøgskole ikke svart.

2: Studieretning.

Eksempler på studieretninger er: Bachelor i kristendom, bachelor i kirkemusikk, master i diakoni, master i kirkelig undervisning og profesjonsstudiet i teologi.

Spørsmål 3: Gjennomsnittlig antall uteksaminerte studenter per år.

Stuedstedene har til sammen oppgitt at omtrent 240 studenter årlig blir uteksaminert fra de aktuelle studieretningene.

4: Hvordan blir overgrepssproblematikk tematisert i studieløpet?

- 22 av 28 studieretninger tematiserer overgrepssproblematikk som en fast del av studiet.
- 2 av 4 institusjoner som utdanner kirkemusikere oppgir at overgrepssproblematikk ikke blir tematisert i det hele tatt.

4.a: Når i studieløpet?

Eksempler på emner som blir tatt opp på ulike studienivå:

- Ved et studiested som tilbyr bachelor i praktisk teologi er overgrepssproblematikk et valgemne det tredje året med tittel «Seksuelle overgrep i kirke og menighet.»
- Et annet studiested som tilbyr utdanning i kristen sjelesorg tar opp overgrepssproblematikk det andre semesteret på bachelornivå under temaet «Relasjoner og makt.»

4.b: I hvilke emner/fagområder.

Eksempler på spennvidden:

- Et studiested som tilbyr master i teologi oppgir at overgrepssproblematikk blir tematisert i de fleste fag, som for eksempel bibelfag og kirkehistorie, og at det blir tematisert i sjelesorgfaget på praktikum etter både bachelor og master.

4.b: I hvilke emner/fagområder.

- Et annet studiested som utdanner teologer oppgir at tematikken i hovedsak blir tatt opp på avsluttende praktikum og da i undervisning i sjelesorg og kirkerett.

4.b: I hvilke emner/fagområder.

Undersøkelsen synliggjør et stort spekter i hvordan overgrepssproblematikk blir tematisert i undervisningen. Noen bruker en videre tolkning av temaet og har emner som relasjoner, grenser og makt mens andre har en snevrere tolkning og legger vekten på seksuelle overgrep.

4.b: I hvilke emner/fagområder.

Halvparten av de studieretningene som tematiserer overgrepssproblematikk oppgir at de gjør det i faget sjelesorg, men at det også blir tatt opp i andre fag. Mange har mer generelle navn på emnet eller faget der temaet blir tatt opp som for eksempel «Innføring i kristent ungdomsarbeid», «Diakonien i møte med livsfaser og livsutfordringer» og «Person, profesjon, tro.»

4.c: Omfang (Ingen tematisering, 0-1 t, 1-3 t, over 3 timer).

- Av de 22 studieretningene som hadde overgrepssproblematikk som en fast del av undervisningen oppgav tre at omfanget av undervisningen var fra 1 til 3 timer og 19 studieretninger oppgav at omfanget var over 3 undervisningstimer.

4.c: Omfang.

- De som har presisert svaret sitt har oppgitt alt fra 5 timer i løpet av studiet til 3 timer i måneden.
- Disse svarene kan gjenspeile smale og vide definisjoner av overgrepssproblematikk.

4.d.i: Temaer som profesjonsetikk, frivillig arbeid, sjelesorg/møte med utsatt, håndtering av overgrepssaker, forebygging etc.

- I sine svar er det mange som refererer til disse eksemplene. Ingen har med alt og det virker litt tilfeldig hva som blir tematisert og ikke.
- Et ord som vi ikke har brukt i vårt spørreskjema, men som går igjen i flere av svarene fra ulike institusjoner er «grenser».

4.d.i: Temaer.

- Et annet tema som en institusjon nevner at de tar opp på flere av sine studieretninger er makt og tillit.
- Et studiested oppgir at de også tematiserer møte med overgriper.

4.d.ii: For eksempel pensumlitteratur, utdrag fra emnebeskrivelse/studieplan etc.

Pensum:

Av de 22 studieretningene som oppgir at de tematiserer overgrepssproblematikk er det 10 studieretninger som har oppgitt hvilken pensumlitteratur de bruker. Litteraturen som blir nevnt er i all hovedsak norsk.

4.d.ii: For eksempel pensumlitteratur, utdrag fra emnebeskrivelse/studieplan etc.

Emnebeskrivelse/studieplan:

- Av de 22 studieretningene som oppgir at de tematiserer overgrepssproblematikk er det 10 studieretninger som kommer med eksempler fra emnebeskrivelse eller studieplan.
- Av disse 10 er det 4 studieretninger som også oppgav pensumlitteraturen.

4.d.ii: For eksempel pensumlitteratur, utdrag fra emnebeskrivelse/studieplan etc.

Emnebeskrivelse/studieplan:

- Eksempel fra studieprogram i diakoni: Emnet «Kriser i diakonalt og sjelesørgerisk perspektiv» tar blant annet opp «Sjelesorg som traumebearbeiding» og «Sjelesorg i møte med vold og seksuelle overgrep.»

5: Hvor blir egnethetsvurderingen foretatt?

